

HAL
open science

Using images to fight social disorder

Valentyna Dymytrova

► **To cite this version:**

Valentyna Dymytrova. Using images to fight social disorder. Communication & Social (Dis)order, ECREA, Sep 2024, Ljubljana, Slovenia. ⟨hal-04764581⟩

HAL Id: hal-04764581

<https://hal.science/hal-04764581v1>

Submitted on 4 Nov 2024

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

Distributed under a Creative Commons CC BY-NC 4.0 - Attribution - Non-commercial use - International License

ECREA 2024

Communication
& social (dis)order

24 - 27 September 2024, University of Ljubljana, Slovenia

Using images to fight social disorder :
A joint analysis of the productions and
discourses of Ukrainian data journalists during
the Russian invasion of Ukraine

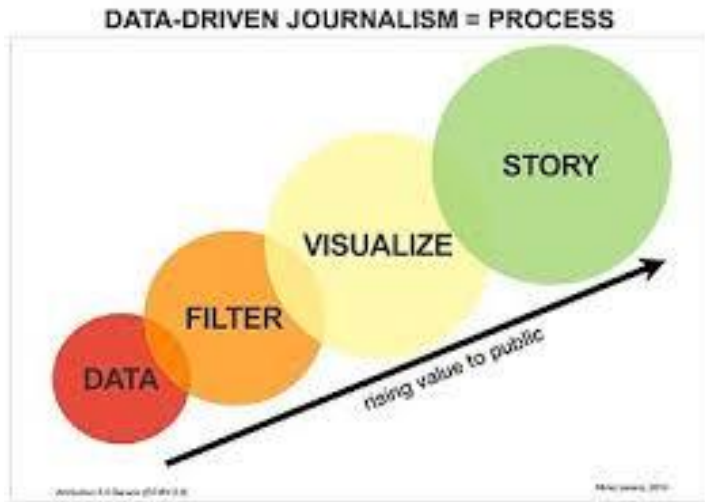
Valentyna DYMYTROVA, Université Lyon 3
valentyna.dymytrova@univ-lyon3.fr

elico

Équipe de recherche de Lyon en sciences
de l'information et de la communication

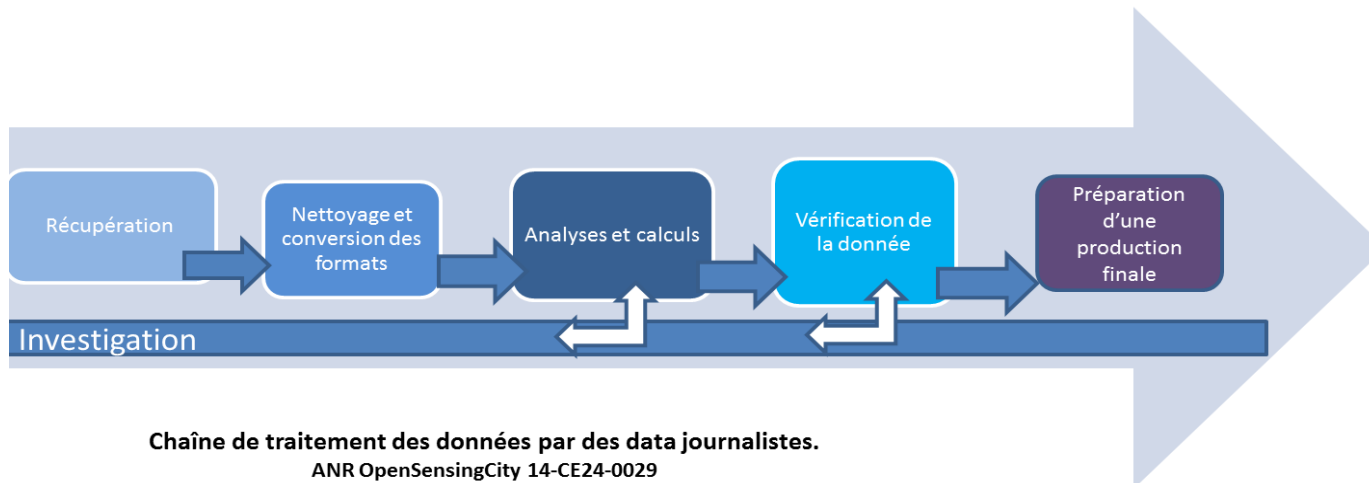
Why looking at images in data journalism ?

https://en.wikipedia.org/wiki/Data_journalism

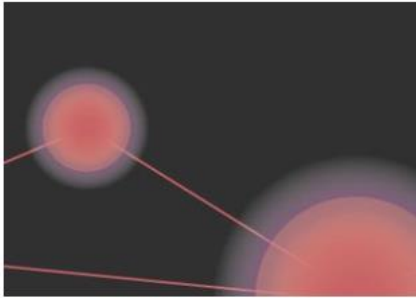
Illustrations for the Data Journalism Handbook by Jonathan Gray (2012)

BUT...

Photographs, videos, satellite images as objects of remediation in wartimes in Ukraine

2023-06-14

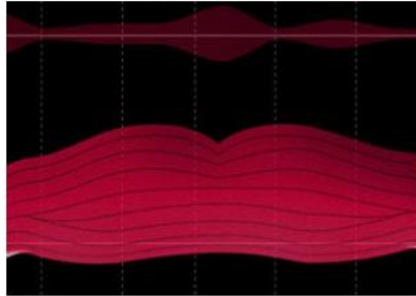

Атлас російського лобізму у Європі

250+ людей і компаній, пов'язаних із бізнес-інтересами Росії в Європі

>>>

2023-05-23

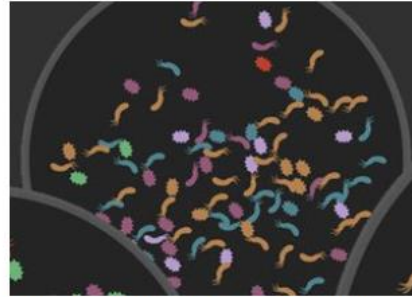

Параноя Путіна

ТЕКСТИ проаналізували 10 тис. стенограм з виступами Путіна за 22 роки його правління.

>>>

2023-04-27

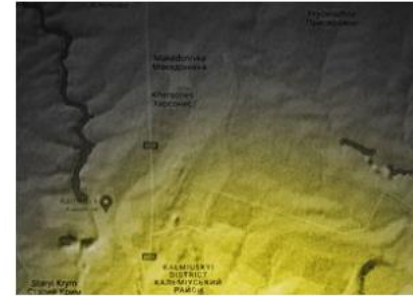

Бактерії "руського міра". Версія 2.0 Оновлені і доповнені

Люди та організації, які в різний спосіб підтримують Росію та її політику в 19 країнах Європи. Ми допрацювали й оновили наш датасет, а також зробили його зручнішим для пошуку.

>>>

2023-04-04

ВІЙНА. ПОЧАТОК. МАРІУПОЛЬ

Російські війська стрімко наблизилися до Маріуполя із Заходу — напрямку, з якого ніхто не чекав на загрозу. Битва за Маріуполь тривала 86 днів, 82 з яких — у цілковитому оточенні.

>>>

2023-03-21

Карта руйнувань України. Супутникові знімки знищених будинків

TEXTY.org.ua на основі алгоритму автоматичної класифікації супутникових знімків проаналізували руйнування 40 населених пунктів в Україні.

>>>

2023-03-14

Висота. Як українські бійці зупинили росіян під Черніговом

П'ять тижнів, тобто 36 днів, від 24 лютого до 31 березня, на пагорбах під Черніговом у селі Новоселівка і поблизу точилися криваві бої. Тут застрягли росіяни, які збиралися взяти Київ за три дні. Спільний проєкт ТЕКСТІВ та газети "Вість" (Чернігів)

>>>

2023-02-24

Рік війни у графіках

Ми дослідили, як упродовж року війни змінювалася площа окупованих російською армією українських територій, якою зброєю та як інтенсивно ворог намагався знищити українські міста й енергосистему, як це вплинуло на рівень освітлення у столиці.

>>>

2023-02-02

Розстріляна, але жива Північна Салтівка

Через велетенський масштаб руйнувань Північну Салтівку нині називають мертвим районом, або мертвим містом — 70% будівель тут пошкоджено чи знищено. Сотні багатоповерхівок розбиті, чорні. Але насправді район живий. Люди й досі живуть там, де, здається, вижити неможливо. Приходять навідувати свої понівечені домівки, ніби хворих родичів. Вивозять якесь майно — і сподіваються колись повернутися.

>>>

2023-01-26

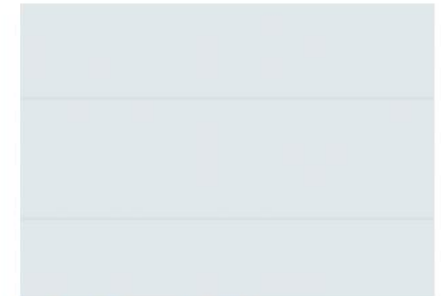

ЯДЕРНИЙ ТЕРОР. Як Росія взяла в заручники АЕС і енергодарців

"Ми в безпеці, в нас АЕС, сюди не зайдуть, тут не стрілятимуть, з таким не жартують" — думали мешканці Енергодара. Але вони помилилися. Ми простежили, що відбувалося на ЗАЕС та в Енергодарі від часу захоплення міста.

>>>

2022-12-20

Як Кремль програв війну за Твіттер

ТЕКСТИ проаналізували майже 60 млн твіттів, щоб зрозуміти, як вели паралельно українсько-російську війну в одній з ключових соцмереж світу

>>>

Research objectives & questions

RQ1/ What is the place of images in the professional practices of Ukrainian data journalists in wartime?

RQ2/How different images are remediated and articulated within the content produced during the first year of the large-scale invasion of Ukraine ?

Epistemological & conceptual framework

- Interdisciplinary approach of images as instruments of vision and visualization
 - Anthropologie of knowledge (Latour, 1985; Jacob, 2014)
 - Semio-pragmatics (Odin, 2011) & Visual Semiology (Dondero, 2018, 2020)
 - Data Visualisation (Bertin, 1967 ; Manovich, 2010; Drucker, 2020)
 - Visual Studies (Mitchell, 1980, 2014 ; Boidy, 2017) with a focus on the images of war (Sontag, 2003 ; Didi-Huberman, 2003 ; Gervereau, 2006)
 - Data journalism studies (De Maeyer, 2015, Mair, & Keeble, 2014)

Empirical fieldwork, data & methods

- Data collection : an image-based corpus of data journalistic productions during the first year of the war ($n=30$)
- Semi-directive interviews with data journalists and artistic director ($n= 5$)
- Monitoring of Texty.org.ua's online activities (webinars, posts...)
- Semio-pragmatics for interpreting visual materials
 - Technological modality (editorial work of visual formatting and data narration) Compositional modality (information value, salience, framing)
 - Enunciative modality (enunciative gestures and interactivity)
 - Social modality (constructed universes, visual meanings, visual effects)
- Qualitative content analysis for interpreting both interviews and journalistic textual productions
 - Content and discourse markers

Results

Images as sources for investigation in wartime

Limited access to national open data

Delayed access to data from the front

Easier access to data produced abroad, such as satellite data

Collaboration with military and OSINT communities

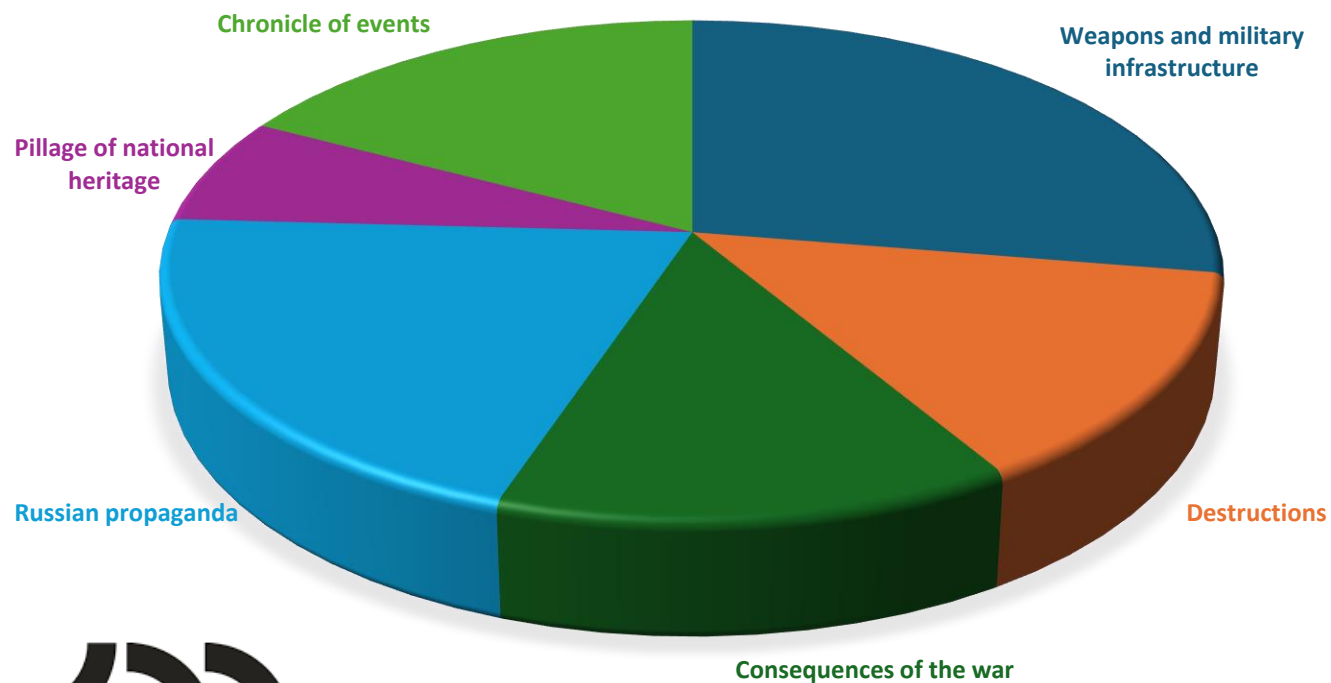
Visual and textual data from social networks

Collaboration with local media

Results

War, a “total social fact” (Mauss, 1925)

THEMATIC ANALYSIS

« We mainly dealt with the war and we dealt with it at two levels, at the physical level how it impacts us (bombing, destruction) and at the informational level (disinformation, fakes, propagation of pro-Russian channels on Telegram) » (Interview 1, March 2023)

Results

Mediations of images

Mediations	Aim	Concerned images	Type of the image
Documentary	Collecting, indexing, saving and facilitating access to iconographic documents produced in wartime	Photos, videos	Trace
Memorial	Building a link between individual and collective memory	Photographs, videos, computer graphics, charts, maps	Trace
Judicial	Collect and compile documents in order to bring the guilty to justice	Satellite images, computer graphics, data visualisation	Trace
Pedagogic	Learning to survive in wartime	Satellite images, computer graphics, data visualisations	Instrument
Critical	Making events and the identities of the players involved interpretable	Computer graphics, graphs, data visualisations	Instrument
Heritage	Making destroyed or stolen heritage accessible to the reader by linking different spaces and times	Photos, videos, satellite images, computer graphics, maps	Symbol
Artistic	Facilitating the expression of emotions and feelings through aesthetic choices	Data visualisations	Symbol

Documentary Mediation

ТЕХНОЛОГІЯ
оберіть категорію
розбита техніка
трупи росіян
збитий літак
захоплена техніка
розбита колона
Байрактар
зйомка з дрона
процес
ПЗРК
збитий вертоліт
ПТРК
тракторна бригада
підбитий корабель
мародерство рос. армії
збитий безпілотною Stinger
граната з дрона
дрон-камікадзе
Стугна

оберіть категорію

РЕГІОН НЕ ОБРАНО
оберіть регіон

Над проектом працювали: [Олександр Оксимець](#), [Владислав Герасименко](#) та [Євгенія Дроздова](#).

Відео війни. Хронологія [English version](#)

Методологія

<p>Харківська обл. 2022-11-18 / Війна в Україні втрати техніки</p> <p>0:00</p>	<p>Місце невідоме 2022-11-18 / Війна в Україні втрати техніки</p> <p>0:00</p> <p>вторая армия мѣра 😊😂</p>	<p>Місце невідоме 2022-11-18 / Війна в Україні втрати техніки</p> <p>Трофей</p> <p>0:00</p>	<p>Луганська обл. 2022-11-18 / Третя Сила</p> <p>0:00</p>
<p>Місце невідоме 2022-11-18 / Supernova+</p>	<p>Місце невідоме 2022-11-18 / Supernova+</p>	<p>Місце невідоме 2022-11-18 / HEIL RAGNAROCK</p>	<p>Харківська обл. 2022-11-18 / Війна в Україні втрати техніки</p>

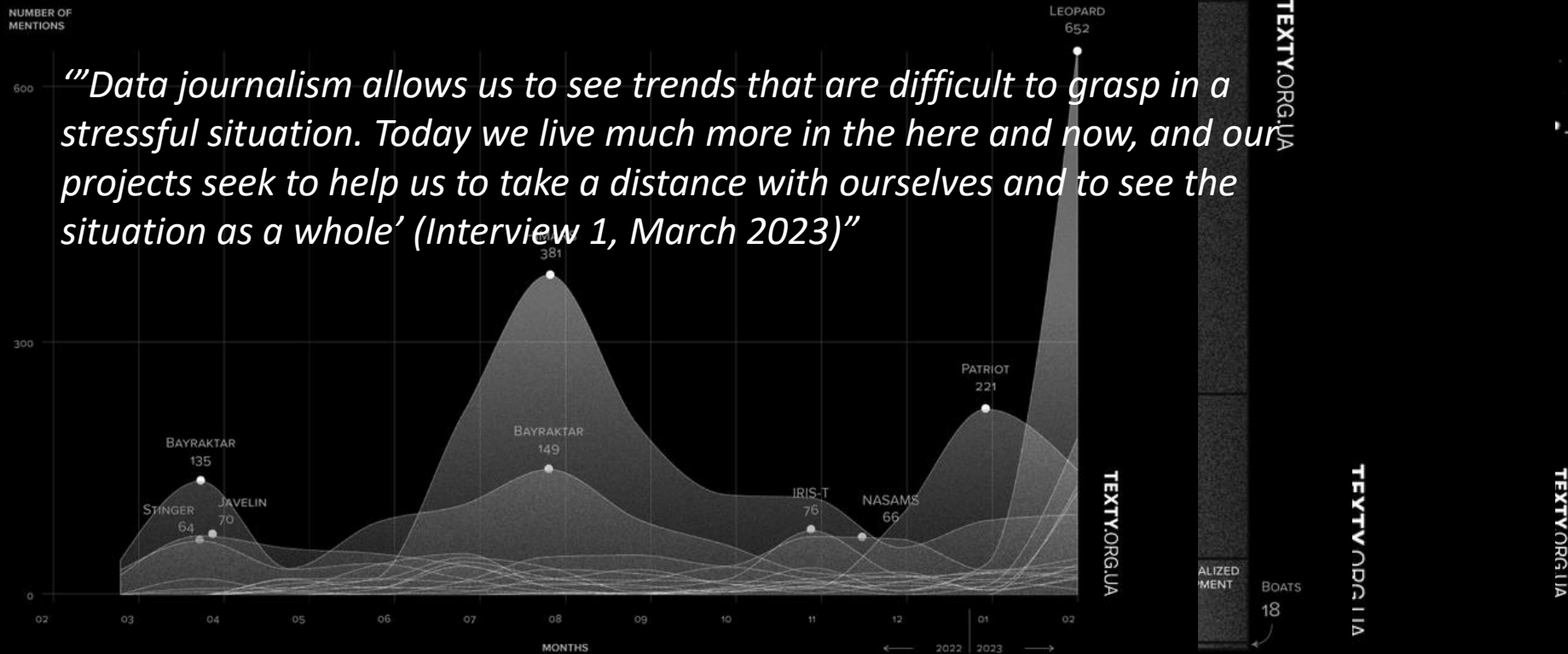
Videos of war. Chronology, 23/03/2022

Memorial Mediation

Mentions of various types of weapons on officials Telegram channels of the Ukrainian media

DATA FROM THE OFFICIAL TELEGRAM CHANNELS OF THE UKRAINIAN MEDIA: T.ME/TCH_CHANNEL, T.ME/SUSPILNENEWS, T.ME/UKRAINA24TV, T.ME/CHANNEL24_UA, T.ME/CENSOR_NET, T.ME/UKRPRAVDA_NEWS, T.ME/SVOBODA_RADIO, T.ME/LIGANET, T.ME/NVUA_OFFICIAL, T.ME/ZNUA_LIVE, T.ME/BABEL, T.ME/UKRINFORM_NEWS

NUMBER OF MENTIONS

A year of war on a grand scale : Earth - Light - Bombings -
Enemy - Weapons 24/02/2023

Judicial & Memorial Mediations

Mass murder on the Jytomyr motorway: map, chronology and investigation into the Russian crime, 28/09/2023

Judicial & Memorial Mediations

Детальніше можна у сайті Дитрава, Київська область. Фото: DENOTAT documentary group, Роман Сивач

Автор: Тарас Лазер

Карти і графіка: Надя Кельм

Серед ідентифікованих — Даниїл Іщенко та Чингіс Таряшинов.

Mass murder on the Jytomyr motorway: map, chronology and investigation into the Russian crime, 28/09/2023

A desire to go beyond individual stories and systematically reveal the enemy's methods

“Classic journalism has a great emotional impact, like this story about a father who travelled from a filtration camp to Moscow to prevent his three children from being adopted in Russia.

These are stories that strike a chord, that contribute to emotional support. For me, data journalism is on a higher level, because we go beyond isolated stories. It's our ability to go into generalities, to show that these stories are not isolated, to show or reveal the methods used by Russia, to do it on a more general level. Yes, we lose the personal aspect, but we show that this is not an isolated case but a trend, methods that are used” (interview with a data journalist, 30 March 2023)”

Educational Mediation

TEXTY.ORG.UA

ХІД ВІЙНИ

ІНФОРМАЦІЯ

ENGLISH

СТАТТІ

ФРАГМЕНТИ

ВИБІР РЕДАКЦІЇ

КАРТА РУЙНУВАНЬ

Як розпізнати руйнування на супутникових знімках

Дані: PLANET.COM

Цілі приватні будинки мають чіткі контури, зруйновані схожі на плями без чітких країв

Цілий квартал виглядає як візерунок з прямокутників, зруйнований квартал наче складено з решіток

Цілий дах будинку виглядає як однотонний прямокутник, без даху видно його внутрішній каркас

Цілі будівлі мають рівномірний колір і текстуру, текстура зруйнованих неоднорідна

Навколо зруйнованих будівель, які не обвалилися повністю, часто видно уламки у вигляді світлих плям чи точок, розсіпаних навколо будинку

TEXTY.ORG.UA

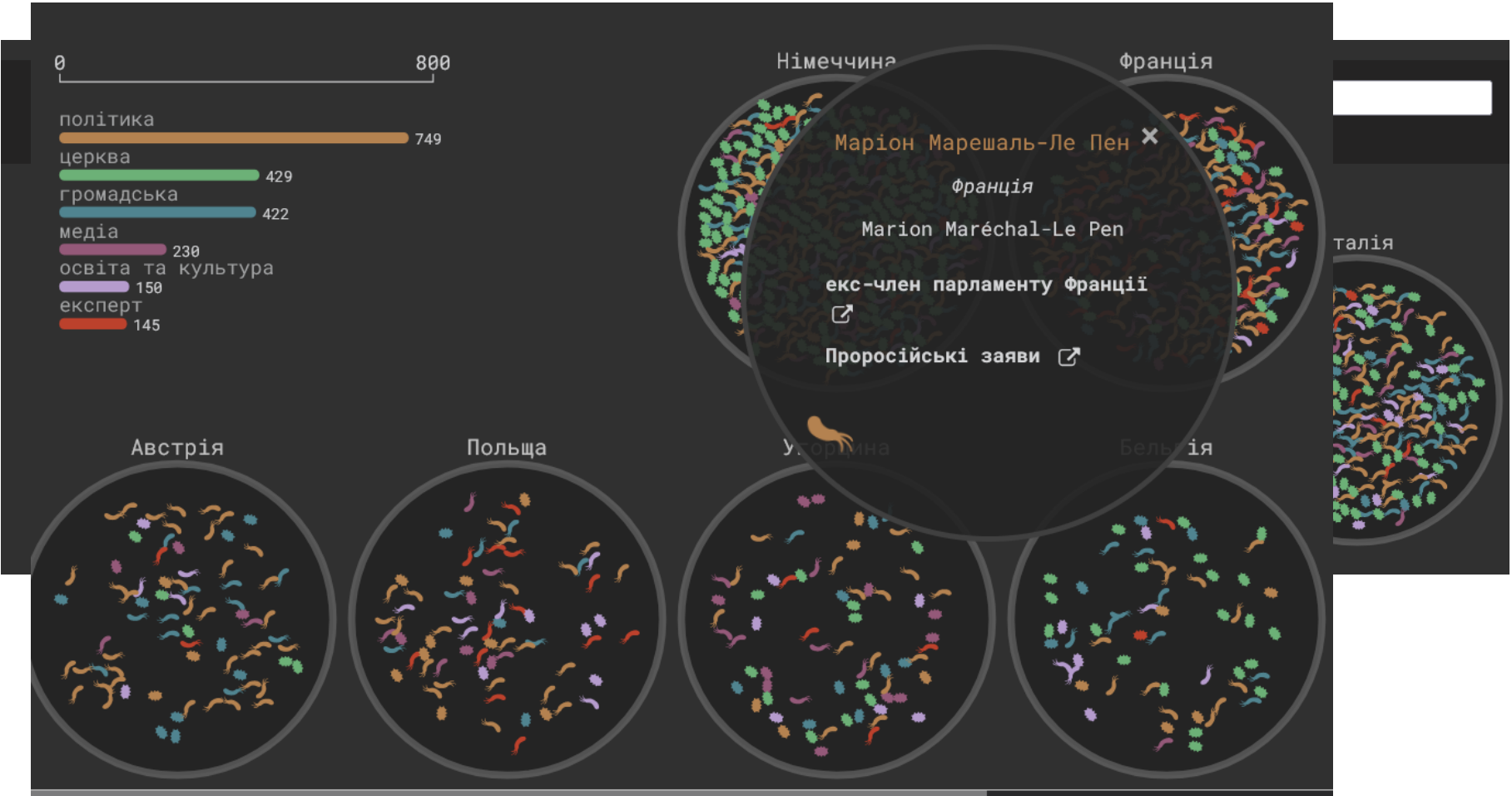
Map of destructions, 21/03/2023

Heritage, artistic and critical mediations

**Stolen treasures: 110,000 Ukrainian archaeological artefacts
in two Russian museums, 19/09/2023**

Critical & Artistic Mediations

Bacteria of the Russian world: Who and how supports Russia in Europe, 30/11/2022

Conclusion

Images as collective symbolic mediators

Images as an important source of data in wartime

Team work to find the balance between a search for distance and emotional involvement

Political commitment expression through visual forms

Need for a longitudinal study

References

- Barthes Roland, *La chambre claire*, Éditions de l'Étoile, Gallimard, Le Seuil, 1980, 194 p.
- Bertin Jacques, *Sémiologie graphique*, Paris, Editions EHESS, 2005 [1967], 452 p.
- Boidy Maxime, *Études visuelles*, Paris, Presses universitaires de Vincennes, 182 p.
- De Maeyer, J., Libert, M., Domingo, D., Heinderyckx, F., & Le Cam, F. (2015). Waiting for Data Journalism. *Digital Journalism*, 3(3), 432-446. <https://doi.org/10.1080/21670811.2014.976415>
- Drucker Johanna, *Visualisation. L'interprétation modélisante*, Paris, Éditions B42, 2020, 200 p.
- Jacob Christian, *Qu'est-ce qu'un lieu de savoir ?*. OpenEdition Press, 2014. Disponible sur : <https://doi.org/10.4000/books.oep.423>.
- Latour Bruno, « Les "vues" de l'esprit », *Réseaux*, n°27 (5), 1987, p.79-96.
- Latour Bruno, *La Science en action*, trad. M. Biezunski, Paris, La Découverte, 1989 [1987], 633 p.
- Manovich Lev, *The Language of New Media*, Cambridge, Massachusetts, London, England, The MIT Press, 2001, 354 p.
- Marion Philippe, « Narratologie médiatique et médiagenie des récits », *Recherches en communication*, 7, 1997, p. 61-87.
- Mauss Marcel, *Essai sur le don. Forme et raison de l'échange dans les sociétés archaïques*, Paris, PUF, 2007 [1925], 248 p.
- Mair, J., & Keeble, R. L. (2014). *Data Journalism: Mapping the future*. Suffolk, England: Abramis Academic Publishing.
- Mitchell William J.T. (2014). *Que veulent les images ? Une critique de la culture visuelle*, trad. M. Boidy, N. Cilins et S. Roth. Dijon, Les Presses du réel, 2014 [2005], 384 p.
- Odin Roger, *Les Espaces de communication*, Grenoble, PUG, 2011, 159 p.
- Peirce Charles Sanders, *Écrits sur le signe*, Paris, Seuil, L'ordre philosophique, 1978, 272 p.

ECREA 2024

Communication
& social (dis)order

24 - 27 September 2024, University of Ljubljana, Slovenia

Thank you !

Valentyna DYMYTROVA
valentyna.dymytrova@univ-lyon3.fr

elico

Équipe de recherche de Lyon en sciences
de l'information et de la communication